

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

DISSERTATIO ACADEMICA.

QUA

NOVA AMMEOS SPECIES PROPONITUR.

QUAM

Conf. Ampl. Senat. Philos. in Acad. Aboens.

PRÆSIDE

JOH., FREDR. WALLENIO,

Eloqu. Prosessore Publ. & Ord. Imper. Ord. de S. Wolodimiroin quarta classe Equite, & Societt. Oeconn. Imp. Fenn. atque Reg. Wermel. nec non Societ. Patriot. Holm. Membro,

PRO LAUREA

publica censura modeste offert

JOSEPHUS AUGUSTUS HOECKERT,

Stipend. Bilmark Borea-Fenno.

In Atrio Biblioth. die IV Julii MDCCCX. /8/0

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

DISSERTATIO ACADEMICA.

QUA

NOVA AMMEOS SPECIES PROPONITUR.

Præmittuntur nonnulla de Methodis in Botanica meditamenta.

um multiplex adeo & infinite varians, ut eidem contemplandæ adflupeat, necesse fit, mens humana, in rerum natura obveniat Vegetabilium structura atque habitus; mirandum profecto non est, ex quo plantas plenius pernoscere atque Systematico ordine disponere allaborarint almæ Botanices amatores, dubios eos hæsisse cui, in re ardua perficienda, se viæ potissimum committerent. Duplicis autem generis surum, quas amplecti se posse intelligereat methodi, quarumque proinde electio ambiguos eos în plantis dispescendis teneret: Naturalis una, Artiscialis altera, utraque suis laudibus commendabilis, sed variis simul difficultatibus salebrosa.

Perspicaces namque diligentesque Botanicos, naturam acriter & sedulo examinantes, diu sugere haud potuerunt, quæ inter Vegetabilia per tellurem nostram obvia intercedunt similitudines atque affinitates haud sane obscuræ; uti nec latere eosdem potuit, nil cogitari posse in scientia herbaria præstantius, quam si, his affinitatibus rite investigatis, natura ipla facem præserente, tot statuantur in Systemate classes, in quot veluti familias natura plantas

Licet autem hoc modo victrix exstiterit arrificialisplantarum disponendarum methodus, quam quidem tironibus accommodatiorem esse negari nequit; defectus ramen ejusdem & difficultates sugere haud potuerunt perspicaciam Botanicorum, probe nimirum intelligentium, contra naturam graviter peccari, quoties in Systematibus abione disjungantur quas natura oppido conjunxit Vegetabilium species. — Methodo igitur naturali, si non aperte (a), at occulte saltem, justum honorem habuerunt,
qui herbarum studio se dederunt natura scrutatores, adeo
ut vel eorum Botanicorum, qui artificialia Systemata ipsi
excogitarunt & amplexati sunt, vix ullus sit repertus, qui
non, in instituenda secundum eorumdem normam plantarum dispositione, naturalem methodum tacite consuluerit & in auxilium quasi vocaverir; unde in Systematibus
artificialibus plurimis permulta semet offerunt Classium
& Ordinum Naturalium fragmenta.

Hinc igitur ne nostris quidem adhuc temporibus, licet tot Magnorum Vivorum studiis & laboribus rei herbariæ dicatis, inter omnes convenisse videtur, utrum in Artissiciali, an in Naturali vegetabilia dispescendi methodo consultius sit adquiescere. Illam alii, utpote, ultra quam dici possit, certiorem & tutiorem, adhucdum commendant; alii vero buic, quippe cum natura amicius conspiranti, palmam delatam malunt, quod eo potiori jure facere sibi videntur, quo lætior, ex inforum sententia, nobis adsulger spes fore, ut, crescente quotidie plantatum cognitione innotescentibusque sensima pluribus earumdem generibus atque speciebus, insigniorem in dies & omnibus demum numeris absolutam perfectionem methodus hæc assequatur.

a) Neque tamen, hoc qui facerent, desuerunt. Præter namque Monassonum, qui plurimas habet classes plene habituales s. naturales, ipsissimus à Linne in hoc quoque genere excelluit. Post Eum recentiores haud pauci Naturalem methodum solum amplexati sunt; Quos enumerandi & Linnes, hoc etiam respectu, pre illis merita expenendi, mox nabis crit eccasio.

rim tamen fatendum arbitramur, Illustr à Linné etiamin Characterum Naturalium investigatione non minus ingenio singulari quam judicio reliquis antecelluiste. Ordines enim naturales ab immortali Viro primo in Ihilos

Ingenue autem fateamur, oportet, veram methodum

Botan. constituti, & quorum deinde notas prælectionibus uberius explicavit (i), certe magis naturæ conveniunt &

VARE Enumerat, Plant, Præf. p. VII. Hafniæ 1805.

⁶⁾ Dispositio Generum Plantarum Jenensium secundum Linnæum & Familias Naturales. Jonæ 420.

d) Familles des Plantes, Paris 1753.

e) Elementa Botanica. Neowedæ ad Rhenum 1790.

f) Genera Plantarum secundum Ordines Naturales disposita, Pariffia: 1789, Denuo edita & auch a PAULLO USTERI 1791.

g) Description des Vegetaux ranges par des Familles. Paris 1805.

h) Exposition des Familles naturelles & de la germination des plans tes, Paris 1805.

⁴⁾ Egregias hasca preclectiones in Ordines Naturales Plantarum

paucioribus exceptionibus obnoxii sunt, quam plurima recentiorum Botanicorum sic dica plantarum familia.

Quamvis autens, ut e dictis patet, de Methodo potissimom adhibenda dubii adhuc hæreant Scientiæ Botanio
eæ periti; in eo tamen cunchi amicissime consentire videntur, quasdam esse classes s. ordines Naturales insigniter adeo a ceteris omnibus habitu diversos, ut naturalibus
quam artificialibus longe melius & facilius cognoscantur
characteribus, hocque inprimis de tota Umbellatarum cohorte optime valere; qua quidem Plantarum familia ita
persecte est naturalis (k), ut in quovis Systemate peculiaris Classes dignitatem, eodem jure ac Papilionacea, Cruciata e. q. s. r., tueatur; quare & Roz Morisoni (l),
Petri Arteris (m), Herk, Jose Nesonuceni Cranzu (n)

proprio & Jon. Christ. Faskieii MS:to edidit Discipulus Summi Vici eximius Paul. Dier, Giseke. Hamb. 1792.

A) Genus ambiguum Lagacia forlan excipiendum; quod tamen cum Umbellatis genere intermedio Chamitis necti possir.

D Plantarum Umbelliferarum distributio nova. Oxonie 1672.

m) Que fuerint hujus, prematura morte exfincti, Viri de Plantarum Umbellatarum distributione &, pendente inde, certiori cognitione merits, en ipsius Linnet testimonium: "Sudabat tum tempo"ris (a. 1735)! Lunduni Systema meum per tria nature regna, ad
"quod ornandum ille (Petr. Arredius) mecum susm de Piscibus
"naturatem methodum communicabat; net silui in eodem opere No"stri circa Umbelliferarum plantarum distributionem, ab involucro
"desumtum, proponere inventum; Hic enim in animo habebat, ab"folutis piscibus, solummodo umbelliferas plantas excolere, ni pra"venissent fata." V. P. Arrediu vitam, quam schtylogiæ Ejusdem
a se editæ præmist Ill. » Linne,

n) Sermo de Umbelliferie. 1767r

aliorumque fingularem movit attentionem & studium, in H. RMANNI VETO, BOERHAAVII, RAJI, TOURNEFORTII, PONTEDERE & recentiorum plurimorum Systematibus peculiaris classis honorem est consecuta.

Verum enim vero quo minus est dubium Ordinem vel, si mavis, Classem Umbellatarum facillimo negotio ab omnibus aliis plantarum familiis posse distingvi, eo quoque verius est, generum (o) ex Umbellatarum ordine charasteres difficiles adeo visos suisse Auctoribus, ur genera bene multa insigniter consuderint, referendo scilicet species, inprimis recens detectas, ad genera antiqua & incongruentia, quo factum est, ut Systema, cujus emendandi & perficiendi officium illis incumbebat, vitiis & defectibus (qualis sape esse sole solet mortalium sors) inquinaretur,

Exemplum istius modi errorum, inter alia, præbent eilam Genera Dauci & Ammeos; in quorum quidem limitibus definiendis speciebusque ad suum quibusque genus referendis insignis se consussonis reos secere Systematicorum baud pauci.

In Systemate quidem Linneano hoc charactere dignosci genus Dausi docetur, quod Involucrorum foliola habeat pinnatifida, Corollas subradiotas, omnes bermapbroditas fructumque pilis bispidum; Genus vero Ammeos: Involucris pinnatifidis, Corollis radiatis, omnibus bermapbroditis, fructu-

a) Quam difficiles determinatu notze genericæ Umbellatarum revera fint, ex his etiam Cel, Gærtheri (in Præfatione lihri de fructibus & feminibus plantarum) verbis: "Varia ex Umbelliferarum Tri"bu pro mere fectiviis, & extra Carpologiæ orbitam vix aut plane
"non admittendis declaramus? colligere licet.

fructuque levi, esse cognoscendum; unde igitur paret fru-Etus, in illo bispidi, in hoc lavis diversitate pracipue diftingvi duo has genera. Qua cum ha fint, non potett non mirum viders, III, à Lanné fibi spir non melius con-Anisle, quam ut suum Ammi Copticum, seminibus muricaris, ut ipfe tradit, notabile, ad Ammeos retulerit genus, & Dancam Visnagam (ut quidem hujus planta Linneanum nomen est) Dauci generi subjecerit, cum tamen, ex generico charactere, Ammi Copticum ad Daucum, Dancus antem Visnaga, seminibus quippe lavibus, quamquam inter strias aliquantulum villosis, conspicuus, ad Ammi oppido pertineat. Neque hanc removit difficultatem Ill Equ. WILLDENOW, fub Ammeos nempe genere eandem retinens plantam feminibus muricatis instructam, quam Ammi Copticum appellavit à Linné; pariterque Daneum Visnagam L. Dauco etiamnum associans. Cum autem Dauci generis characterem, a Linneo constitutum, ha corrigeret WILLDENOW, ut cum ille omnes ejus corollas bermaphroditas este docerer, hic flofeulos difci abortivos esse traderet: forsan hunc characterem, in Ammi Copeico L non deprehensum, effecisse, or Willdenow illud ad Dauci genus amandare non potucrit, pariterque hujus characteris in Dauer Visnaga L. præ'entiam in causta fuisse, cur hanc plantam ad Ammeos genus referre non sustinuerir, conjicias. Sed quoquo modo le habent illa, haud sane exiguus est Systematis desectus este speciem Generi adfignatam, in qua inest nota contraria ei, qua distingvitur genus. Hinc eriam eximius ille atque follers Botanicus RSOON, Willdenowianum licet fervans Dauci generis characterem, nihilo tamen minus Ammi Copticum L Dauci generi, & Daucum Visnagam L. Ammeos generi, fubjeeit, & confentientem sibi haber Celeberrimum Russia Botanicum Lib Bar, Fredericum Marschale a Bieb estein;

qui quidem in Flora Taurico - Caucafica T. 1. pag. 210. Charcowiz 1808. Visnagam ad Ammeos genus pariter cetulit.

Ut autem ad præcipuum scriptionis nostræ argumentum jam accedamus propius, moneamus oportet, in Horto Academiæ Aboënsis proxime elapsa æstate læte sloruisse herbam Umbellatam ex Ammeos genere, seminibus prognatam e Petropoli ad nos missis a Consiliario Status & Equire Domino Jon, Jac. von Boeber, qui quidem Ammi illud a Cel. Fischero, Præfecto Horti Rasumowskyani Gorinka prope Moscoviam, acceperat. Hanc plantam, que quantum nobis quidem constat, a nemine Auctorum adhuc descripta est, ad Ammeos genus pertinere eo minus dubitamus, quo plenius characteri generico Ammeos a Cell. Willpenow & Persoon definito: Umbella laxa; Involl. pinnatifida; Corollæ radiatæ, omnes bermapbroditæ; Fructus lævis, strintus, respondet. Ad Daucum quominus referatur, flores ejus omnes fertiles fru-Ausque lavis impediunt. - Speciei notas, ex nostro quidem judicio satis manisestas, sequens exhibebic Descriptio; in qua exaranda tenellas vires periclitari, co minus dubitavimus, quo opportunius nobis, industriæ Academicæ aliquod exhibituris specimen, ista semet obtulerat plan-12, quoque esse solet nostra quidem ætas novitatis avidior. Benevolam Lectoris veniam, qua nihil magis opus nobis esse fatemur, eadem forte novitas immaturo tirocinio comparabit; neque non dolemus tamen, non sivisse tempora ut iconem, quam descriptioni adjungere animus erat, Botanophilis jam exhibeamus. Alia igitur, si fata spem haud fesellering, occasione plantam nostram ulterius illustrabimus; inprimis cum nec nisi per unam adhucdum æstatem eandem videre examinareque nobis conconfigerit, & ob hanc quoque caussam imperfectior etiam, quam sieri alioquin potuisset, nostra jam prodest opella.

Descriptio.

Radix annua, fibrola, lignola.

Caulis herbaceus, inanis, circiter cubitalis, crassitie fere Cari Carvi, erectus, flexilis, teres, inermis, lavis, striatus, dichotomus, ramolus.

Rami Aructura caulis, alterni, erecti, divergentes, fastigiati. Nonnulli tamen ramuli laterales ceteris breviores,

Folia decomposita, duplicato e ternata, aut cum impari pinnata, foliolis ovato e lanceolatis, acute serratis, axillaria (tantum non empia), vaginantia, patentia, glabra, reticulato venosa, plana, membranacea, persistentia.

Obs. Folia caulina & ramea inter se simislima sunt, radicalia autem majora, & sæpissime ovatis intermixta.

Fulcra,

Petioli caulem vaginantes, membranacei.

Pedunculi terminales, umbelliferi, tereses, striati, nudi.

Involucrum Universale magnum, pinnatifidum, ut plurimum 8-phyllum, persistens.

Partiale: simplex, foliolis linearibus, acutis, paricer ut plurimum 3 phyllum, persistens, umbellula brevius.

B

Inflorescentia.

Umbella radiata, composta, plana, aut planoconcava, nutans & laxa.

Umbellula conferta.

Obs. Numerus radiorum tam Umbellæ quam Umbellulæ valde variat. Plurima tamen, quæ examinavimus, exemplaria plures quam viginti & in umbella & in umbellula radios habuere.

Flores omnes hermaphroditi s. fertiles.

Corolla pentaperala; Peralis integerrimis, inflexis, cordatis, albis.

Stamina Filamenta quinque; antheræ subrotundæ.

Pistilla. Styli duo, reflexi. Stigmata obtusa.

Fructus inferus, ovatus, profunde striatus, bipartibilis.

Semina duo, lævia, semiovata, obrusa, costis 5

dorsalibus notata, in ventre 4 sulcis excavata.

Recept aculum nullum s obsoletum.

Ex hac igitur, qualitercumque adumbrata, descriptione videre poteris B L., quibus potissimum characteribus a ceteris Ammeos speciebus nova hac differat: quod vero ut clarius etiam appareat & uno mox obtutu cerni possit, breviter comprehensam differentiam ejus specificam, qua & Systematibus aliquando inserta a congeneribus suis dignosci possit, heic sistere juvabit: Triviali simul nomine, quod a Boeb no traxisse herba nostra superbiet, adje-

cto. En igitur characterem specificum, quo distingvatur novum

Ammi Boeberi: Foliis inferioribus duplicato-ternatis, & interdum ovatis, superioribus duplicato ternatis & pinnatis, foliolis omnibus ovato lanceolatis, serratis.

Ad Ammeos nomen quod attinet, magnæ islud est antiquitatis. Commemoratur ab Hippocrate, Dioscoride (p), Plinio (q), Galeno: siletur (mirum!) a Theophrasto Impositum id, e Græca arenam denotante voce, explos, videtur, ut quidem Ill â Linné r), haud sine similitudine veri, conjicit. Cujus autem plantæ suerit veterum jam laudatorum Ammi, non æque inter omnes constitit (s), sed eo tamen inclinante, jam inde a Mathalia

ρι "Αμμι ένιοι και τετο "Αιθιοπικόν, όι δε βασιλικόν, κύμινον καλέθσιν ένιοι δε ετέςας Φύσεως το Διθιοπικόν κύμινον έφασαν είναι, και ετέςας το "Αμμι γνωςιμον δε το σπεςμάτιον, μικρότεςον πολλω τε Κυμίνε και οριγανίζον τη γεύσει. Diosc. Lib. 111. c. 70.

⁹⁾ Est Cumino similimum, quod Græci vocant Ammi. Quidam vero Æthiopicum Cuminum id esse existimant. Hippocrates regium
appellat. — — Plerique alterius naturæ in totum putant, quoniam sit exilius & candidius: Similis autem & huic usus &c. L.
XX. c. 15.

r) Philosoph. Botan. p. 186. Concinit Worr: Ammeystat wird you den Scribenten als ein sehr kleiner, runder und gestreister Saamen beschrieben, so dem Sand gleich sey, und soll also viel kleiner als der Peterstiensaamen seyn. Gazophylac, Medico physic, Leipz, 1767 p. 105 sq.

s) Es hat bisher ein jeder Medicus und Apotheker ein besonder Am-

THIOLI & TABERNAMONFAMI tempore Medicorum fementiaat Sison Ammi L. illud crederent: quod quidem so magis est probabile, cum hujus semen & exile sit & odore gaudear ad Origanum accedente (t). Hinc hujus lemina, In Ammeos veri nomine Pharmacopoliis janvidudum inferri coepta, sed insigni praterea appullationum varietates nominibus nempe Cumini regii, Æthiopici, Alexandrini, Cretici, Cuminella, Muriola, Ammeos Cretici, & Faniculi Lusitanici, subinde notata. Medicamen hocce nostro ævo antiquatum, in quatuor illorum Seminum calidorum minorum numero quondam erat, speque adeo magna vix autem optato cum fuccessus in morbis varii generis exhibebatur, of Theriacam quoque, quemadinodum Antiochi Magni jam tempore (#), ingrederetur. - Sed in quo libro Silon illud Ammi nomine Ammeos veri proponeret Ill. à L nné, ibidem & Lagaria cuminoidis semina, ut Ammi veterum, leorium propoluit (v). Neque minus inter Ammeos veri & Ammeos vulgaris semina distingvi in I harmacopoliis svevie: has autem, ex Ammi Majori L. colligi solita, cum debisioris sint aromatis & sere inodora; maiori etiam jure e Pharmacopecis hodiernis exulant.

Quor

wery gehabt', und ist keines das etwas Gleichheit mit dem alten gehabt hatte, welcher Irrthum nun zur Zeit bey vielen offenbaret und ausgerentet worden ift, und das wahre Ammonium der Alten wieder an seine Statt ge Kommen. I. TH. Tabendemontant Krauterbuch, vermehrt durch Case. Beuntnum, Franks, am Mayn 1625. I:s Buch s. 280.

t) J. A. Murray Apparat. Medicaninum Vol. I. p. 260. Bendir Mat. Med p. 208.

u) PLINIUS L. XX. c. 24.

v) Materia Med. Holon, 1749 n. 92 & 140.

Quotquot ad Ammeos genus pertinent species, calidiorum plagurum incolæ indigenæ sunt: unde in Europam, ejusque etiam Boreales partes, nonnullæ earum invectæ suerunt. Ammi Majus & Ammi Visnagam in Amglia storuisse jam Anno 1597 Genarous retulit. A. Copticium non ame quam A:o 1773 (x) ab Ill. Bute hospitii Europæi jure donatum suit. Nostrum vero, aut Boebert potius, Ammi est, quantum quidem conjectura adsequi possumus, e minioribus Russia Australis plagis oriundum.

Fræter eas, quarum in superioribus injecta suit mentio, Ammeos, nostris jam temporibus, hæ sere cognitæ sunt species:

Anmi Meoides, foi multifidis capillaceis, petiolis car

- A. Glaucifolium, fol. bipinnatis: soliolis pinnatis, trifurcatis, linearibus, albo acuminatis.
- A. Divarieatum, sem. striatis ovatis, caul. ramolo divaricato, umbel. radiis subtrissoris.
- A. Capillaceum, foi, omnibus capillaceo multificis, fem. glabratis
- A. Daucifolium, fol. supradecompositis, soliolis tripartito pinnatifidis, acutis.

Arrows Kew Garden,

